

nema spomena o tome da se te životinje »umjetno« ili »vještački« uzgajaju, jer se i govori i piše samo o uzgoju tih životinja. Čim se kaže uzgoj riba, onda je već u samoj toj riječi i pojmu sadržano sve ono što jezično nesiguran pisac po vlastitoj inicijativi ili jednostavno primajući to od drugih, želi kazati dodavanjem riječi »umjetni« ili »vještački«. Samo mi u ribarstvu »umjetno« i »vještački« uzgajamo naše ribe, u »umjetnim« i »vještačkim« ribnjacima, dok sve druge grančice poljoprivrede i ne misle da govore o »umjetnom« i »vještačkom« uzgoju konja, krava, ovaca, pčela i t. d. ili o »umjetnim« i »vještačkim« štalama, kokošnjacima, košnicama i t. d. U pojmu i riječi uzgoj sadržana je ona ljudska djelatnost ili rad, koja je kod tog termina bitna, isto kao i u pojmu košnica, peradarnik i t. d.

4. Riblja hrana.

Kod uzgoja riba obično se ribama u ribnjacima ili drugim uređajima daje razna hrana. Gotovo redovno se riječi hrana dodaje pridjev »umjetna« ili »vještačka«. I ovo je nepotrebno pa

i nelogično čak i u onim slučajevima, kada ta hrana nije sastavljena od onoga čim se ribe obično u slobodi same hrane. U divljijoj prirodi bilioždere životinje ne jedu sijeno ili otavu, a divlje svinje nikada ne dolaze na pr. do takve hrane, kao što je riblje brašno, koje se dodaje stoci i peradi kod uzgoja. Pa ipak nikada poljoprivrednik ni školo-vani stručnjak, ni praktičar ne govore o »vještačkoj hrani« stoke ili peradi. I ovdje je samo ribarska struka na neki način »zaražena« tim nepotrebnim dodavanjem pridjeva »umjetni« ili »vještački«.

Isto to važi i za »vještačko« hranjenje. Dovoljno je govoriti o ribljoj hrani, a u ribnjaku o davanju hrane, o hranjenju, pothranjivanju, prihranjivanju i drugim procedurama kod hranjenja. Dakle: »Ribe u ribnjaku hranićemo«, a ne »U umjetnom ribnjaku ribe hranimo umjetnom hranom«. Inače se ribe same hrane, a mi ih hranimo, pothranjujemo, prihranjujemo, dodajemo hranu i t. d.

(Nastavit će se).

Zdravko Taler.

Riječ naših udičara

O bacanju umjetne muhe - blizu ili daleko?

Prije nekog vremena u broju 4 »Slatkovodnog ribarstva« za godinu 1951., napisao sam kraći članak pod naslovom »Lov umjetnom mušicom«. Htio bih sada taj članak nastaviti, t. j. dotaknuti se jednog prilično važnog pitanja. Svakako da se to pitanje ne odnosi samo na početnike, nego je ono također predmet diskusije i starih rutiniranih »muhara«. Pitamo se, što je zapravo bolje: Da li bacati umjetnu mušicu blizu ili daleko?

Odgovor bi uglavnom glasio: Ukoliko se jedan i drugi način bacanja izvodi na ispravan način, nema nikakove razlike. Dobro izvježban bacač upotrebljava obadva načina, ali se pritom uvijek drži pravila — ne bacaj dalje nego što je potrebno!

Svi mi dobro znamo da daleko bacanje umjetne muhe nije laka stvar. Većina znade bacati muhu daleko, ali način kojim bacamo možda nije takav, da bi odgovarao umjeću našeg kratkog dobačaja.

Ne bih htio kudititi možda druge, pa ću kao primjer navesti sam sebe i malo podrobnije opisati moje bacačke sposobnosti. Mislio sam, da sam u stanju sa muhom prebaciti i više od 25 metara, pa sam čak tako i tvrdio. Međutim, kontrolirajući sam sebe, konstatirao sam da sam u stanju baciti svega oko 20—22 metra, naravno na ispravan način. To je maksimum koji postizem sa priborom koji imam. Naveo bih tom prilikom i poznate mi rekorde u daljini bacanja umjetne

muhe na turnirima sportskih društava u Americi. Najdalji domet sa teškom mušicom iznosi 64 metra, a sa laganom mušicom oko 51 metar. To je kako rekostmo turnirski rekord, izveden sa specijalnim štapićem i specijalnim koncem za takove svrhe, i mislim da ne dolazi do izražaja kod normalnog ribolova, nego je izražen samo kao rekord. Svakako vrlo lijepa distanca.

Dakle, kako rekoh maksimum koji mi je kako-tako uspijevao iznosio je cca 20 metara na vodi, ali sam pri tome opazio da katkada nešto ipak »nije u redu«. Javila mi se riba i primila mušicu, ali kad sam zategnuo, osjetio sam u velikoj većini slučajeva da se nije zakvačila. Došao sam do zaključka — da daleko bacanje ne mogu izvesti tako točno da bi konac na svima mjestima bio izravnan, a osim toga da u većini slučajeva ne vidim muhe, tako da nisam mogao primijetiti šta se oko muhe događa. Postavlja se pitanje, da li je bolje bacati daleko, ili blizu, pa možemo zaključiti slijedeće:

(Kao granica za blizu smatra se cca 18 metara, a što je dalje od toga nazvali bi bacanje na daleko).

Bacanjem na daleko:

- a) Dosižu se mjesta koja su manje lovljena.
- b) Možemo u mirnoj vodi hvatati bacanjem na daleko, gdje bi nas inače sa bacanjem na blizu riba vidjela i pobjegla.

- c) Loviti tako da nas riba ne primijeti.
- d) Puštanjem muhe da pliva sa strujom dosižemo mjesta gdje se nalaze možda veći primjerci, a i mjesta koja svako ne dosiže tako lako.

Bacanjem na blizu:

- a) Postižemo najveću preciznost izvedbe dobacivanjem muhe.
- b) Možemo točno promatrati gdje se nalazi muha i šta se oko nje zbiva.
- c) Možemo u pravom momentu vrlo brzo izvršiti zatezanje, jer nam je konac uvijek potpuno izravnat na vodi.
- d) Smanjit ćemo prebacivanje ribe koja leži u krugu dugog bacanja.
- e) »Pokrivanje« vŕde nam je mnogo uspješnije nego kod dugog bacanja, jer dok izvedemo jedan dugi dobačaj, možemo izvesti više kratkih.

Mislim da će se većina složiti da je bacanje na kratko mnogo povoljnije, nego li bacanje na veće daljine (iznad 18 metara). Razumljivo je da su oba načina potrebna i da njima treba jednako dobro vladati, katkada čak i na jednoj te istoj vodi.

Bacanje na daleko iziskuje veliku vještinu. Svaki daljnji metar iznad 18 metara nailazi na sve veće teškoće, a pogotovo kad znamo da na recimo 26 metara leži oprezna i pametna veća riba, koja već vrlo dobro pozna sve načine lovljenja i konac koji joj se dobacuje sa umjetnom mušicom. Taj konac će ona odmah opaziti, ako on nije položen na vodu tako da se ne čini ništa što bi ju moglo uzbuditi da pobjegne ili da postane podozriva. Potrebna je u takovom slučaju vrlo čisto izveden i točan dobačaj, a taj je na tu udaljenost prilično teško dobro izvesti, pogotovo ako nam još i vjetar ne pomaže. Već samo zatezanje u pravom momentu je problem za sebe.

Dakle, kao sigurno sredstvo preostaje nam blizu bacanje do 18 metara. Ono je povoljno kod nemirne površine vode, jer svako bacanje pa bilo to na kratko ili na daleko uznemirava ribu, koja bježi od pada konca, a što je još gore uznemiruje pri tome svoje susjede koji se nalaze u njenoj blizini. To iskustvo uostalom imamo svi, a pri tome ne zaboravimo i na to da se naš lik gledan iz riblje perspektive vrlo dobro ocrta na njenom horizontu iz ogledala bistre vode. To sve dolazi do izražaja kod mirne površine vode za koju moramo izabrati bacanje ili na kratko ili na dugo. A kad pak počne ona znamenita »kišica«, bit će dobar i jedan i drugi način dobacivanja. Površinu prekriju sitni valovi, i riba nije toliko oprezna, jer nema mogućnosti da ocjenjuje šta je palo na vodu, a pogotovo ne primjećuje konac koji pada na površinu.

Loše strane bacanja na blizu bile bi u tome što ga ne možemo primijeniti kod voda sa vrlo mirnom površinom, nego samo u brzacima i na nemirnim površinama. Zatim kratko bacanje vodi i do toga da vrlo često uhvatimo, manje ri-

be, koje još nisu postale dovoljno oprezne. Nadalje, trzaj koji kod kratkog bacanja upotrebljavamo je prilično čvrst, pa kad nam slučajno uzme mušicu neki veći primjerak, dogodit će se često da uslijed ove navike otrgnemo ili udicu ili prekinemo privjesak. Veća riba se brže diže, jače zagriza, i vraća se sa mušicom mnogo brže i jače od sitnijih primjeraka. To bi bile uglavnom loše strane bacanja na blizu.

A koje su loše strane bacanja na daleko?

Uzmimo da nekomé bacanje na kratko i onako nije potpuno precizno. Možemo si zamisliti kako će tek izgledati bacanje na daleko. Svaki možda decimetar donosi sve veće poteškoće, i svaka pogriješka se sve više i više uvećava. Čak ako se te pogriješke i isprave primijetiti ćemo da nam je vrlo teško kontrolirati gdje se nalazi mušica, a time će nam naravno biti u mnogom otežano pravilno zatezanje kada riba skoči za mušicom. Konac, koji je u ovom slučaju pao na velikoj udaljenosti na vodu, zaplašit će mnogo više riba, nego li ako je konac kratko izbačen, naročito na bistroj i mirnoj površini. Vjerujem da će se svatko složiti s time da je dugi loše izveden dobačaj mnogo gori od loše izvedenog kratkog dobačaja.

Dugi dobačaji zahtijevaju osim toga veće napanjanje našeg štapa, pri čemu se pojavljuje i tendenca upućivanja muhe snagom, a snaga će nam pokvariti i veselje zbog brzog zamora, a i naš štap. Bacati treba toliko daleko, da je ta udaljenost uvijek ispod maksimuma, koji možemo dosegnuti. Ispravno možemo dobaciti mušicu najviše 24 metra. U tom slučaju ne treba izbacivati više od 20 metara, gdje nam je dobačaj potpuno ispravan i siguran.

Daleko bacanje usko je povezano sa priborom koji upotrebljavamo. Kratko i srednje daleko bacanje možemo izvesti uglavnom običnijim priborom (štap i konac), dok bacanje na daleko takav pribor ne će nikako zadovoljavati. Bacanje na daleko zahtijeva najbolji materijal štapa i konca. Štap mora biti čvrst, sastavci jaki i elastični da bi se mogli oduprijeti naponu bacanja na daleko, borbi sa većim primjercima u brzacima, a težina (debljina) konca treba da bude točno odmjerena prema štapu, i po mogućnosti konična.

N. Novković.

UZ UNU

Kapljice kiše šarale su prozorska okna vagona, a osvitak zore rasipao je svoje oskudno jesensko svjetlo po kamenju i rastlinju, te mutnim odsjevima Une kraj koje je tutnjeći i škripajući u svim svojim dijelovima jurio naš bosanski ekspres. Kiša je i nadalje rominjala. Prodosmo Bihać, te ostavljajući Unu više desno, krenusmo preko zelenih ravnica bihačke doline ususret gornjim tokovima Une prema Martin Brodu. Protutnjaismo iznad grandioznog viadukta, i pred očima nam

puče pogled na poširoku udolinu kroz koju se između pješčanih sprudova i zelenih travnjaka oivičenih vrbama, probijala zapjenušena zelenomodrikasta traka — Una. Eto nas na našem konačnom cilju — Martin Brodu. Sidismo s vlakom, brzo se spustismo do obale Une, te izbijemo na sastavke Une i njena pritoka Unča, koji dolazi s desne strane spuštajući se i hućeci iz divovskog kenjona. Voda nešto napeta, brzala je preko kamenja, a mjestimične mirne površine parali su povremeni skokovi pastrva i lipljana; ti su sabirali svoju omiljenu hranu, mušice, koje su titrajući i poskakujući u zraku nadlijetale površinu vode. Pošto smo složili i pregledali naše štapove za lov muhom, započnemo lov. Krenuh nizvodno na jedan oveci preljev, preko kojega je jurila iz gornjeg mirnog bazena voda, stvarajući jedan idealan brzac s jedne strane obrubljen golemim blokovima kamenja obraslog tamno zelenom gotovo crnom mahovinom, a s druge strane svršavajući sa jednom blagom pješčanom kosom. Kroz kristalno providne titraje vode naziralo se dno posuto šljunkom i kamenjem obraslim vodenim biljem, te se opazala po gdje gdje, i vitka silheta lipljana, koji je stojeć u zaklonu ponekog kamena svojim velikim očima pretraživao površinu vode očekujući svoje mušice. Stanem par metara od ruba vode te zabacim moju vrpču s umjetnim muhama oko desetak metara uzvodno. Muhe padose lagano na vodu, te ih začas zahvati brzica i ponese nizvodno. Ništa, ponovim svoj zabačaj i opazim da se riba diže, ali samo do površine vode, pa se ponovno vraća na dno. Zastanem, pregledam svoje mušice, sve u redu, ali ne će. Promatrajući površinu vode opazim da ju nadlijeće neka mala siva mušica, za kojom čim padne na vodu skaču ribe. Pregledam svoju zbirku muha, te pronađem jedan sličan primjerak — malu sivu mušicu sa svjetlo-sivkastim tijelom, tako zvanu »Vranu«. Navežem je na svoju najlonsku predvrpču kao drugu mušicu, te počnem loviti. Pomačnem se nešto nizvodno do jedne skupine kamenja koja se isticala ispod površine vode, i koja mi je izgledala kao izrazito povoljno mjesto za zadržavanje riba. Zabacim poprijeko preko grupe kamenja, i počnem polako poigravati mušicom, na-

jednoć zalet, osjetim lagani trzaj, zategnem — ništa. Brzo izvučem vrpču te nanovo zabačim, odmah po padu muhe opazim zalet ribe za muhom, zategnem i osjetim jak otpor. Riba je bijesno se opirajući i snažno trzajuć jurila uz brzicu praveć stalno skokove iz vode. Pri iskakivanju iz vode snažno se ocvatavala njena češljasta crveno crna ledna peraja. Odlično! — lipljan. Nakon par minuta zamaranja uspelo mi je izvući oveci primjerak od oko 45 dkg. Dugo sam uživao promatrajući njegove prekrasne boje, maslinasto zeleni hrbat išaran crnim pjegicama, srebrenaste bokove posute gustim ljuskicama, ukrašene s tri uzdužne djelomično isprekidane crtice žute boje, pa njegovu hrptenu peraju koja se kao razvita zastava ističe svojim crnim i crvenim kvadratićima pravilno poredanim kao šahovsko polje. Ali dosta gledanja spremim ga u košaricu, i nastavim lov. Loveći nizvodno uhvatio sam još par komada lipljana te jednu pastrvu. Pri povratku uzvodno, opazim kako se ispod jednog malog vira, stalno dižu na površinu ribe, i kupe mušice, polako sam prišao tom mjestu, te uzvodno zabacim muhe. Par sekundi nakon pada muha na vodu zaskoči nešto, zategnem te počnem vući prema kraju. Riba se stalno koprcajući po površini nastojala oteći, ali se pomalo, i to oko pet metara od kraja smirila, i polako dala voditi prema kraju. Najednoć trzaj. Instinktivno zategnem i počnem voditi prema obali. Nastane neobično praćakanje, i ja pomalo uspijem privući čisto k kraju vrpču te opazim na njoj dvije ribe. Oprezno hvatajući podhvatnom mrežom uspije mi najprije poduhvatiti prvu ribu — to je bila pastrva, zatim i drugu — lipljana. Malo neobičan slučaj, ali, ali u sportskom ribolovu iznenađenja nisu nikada isključena. Skinuvši ribe, spremim njih i moju spremu, te se polagano zaputim prema kolodvoru. Uspinjući se uzbrdo do stanice osvrnem se još jednoć naslađujući se na ljepotama unske doline, koja se pružila pod mojim nogama kao prekrasan sagrotkan divnom skalom boja kasne jeseni. Mrak se spuštao kad smo pričajući i prepričavajući današnje događaje, dočekali vlak. Krenusmo, s nadom da nismo zadnji put vidjeli i uživali čari Une.

Glavan Ivan.

BIBLIOGRAFIJA

Dr. J. Kovačević:

FLORISTIČKA LISTA SJEMENKI ILI PLODOVA KO.OVA U MLINARSKIM OTPACIMA PŠENICE JUGOSLAVENSKE PROVIJENCE

U ovom radu, koji je izišao u knjizi »Radovi poljoprivrednih naučno istraživačkih ustanova« Beograd 1949, autor je iznio podatke svojih istraživanja mlinskih otpadaka kod čišćenja pšenice. Prema ovim podacima prevladavaju u tim otpacima sjemenke onih korova, koji rastu među pšenicom. Među tima imade na brojnom, a još više po težinskom odnosu, najviše onih sjemenki koje su bogate na ugljiko-hidratima, odnosno na

bjelančevinama, pa se stoga mogu vrlo dobro upotrebiti za stočnu hranu.

Ti se otpaci mogu dobro upotrebiti i za hranjenje šarana u ribnjacima. Poradi toga je rad Dra Kovačevića od važnosti i za naše ribnjačarstvo, pa stoga obraćamo pažnju naših ribnjačara na taj rad, sa slijedećom primjedbom:

Hranjenje šarana u ribnjacima sa dodatnom (umjetnom) hranom postaje danas i kod nas težak problem. Kod nas se za hranjenje šarana upotrebljava najviše kukuruz. Cijena kukuruza na slobodnom tržištu dosta je visoka, pa se postavlja pitanje, da li će biti rentabilno hraniti šarane sa skupim kukuruzom.

Kod prihranjivanja šarana treba uzeti u obzir dva